Matematika 1 – derivace funkcí

1. Pravidla derivování

Je nezbytně nutné znát zpaměti pravidla derivování. Tj.

derivace součtu	$(u+v)' = u' + v'$
derivace rozdílu	$(u-v)' = u' - v'$
derivace součinu	$(u \cdot v)' = u' \cdot v + u \cdot v'$
derivace podílu	$\left(\frac{u}{v}\right)' = \frac{u' \cdot v - u \cdot v'}{v^2}$
derivace složené funkce	$\Big(u(v)\Big)' = u'(v) \cdot v'$
derivace funkce umocněné na funkci, v mocnině se objevuje proměnná x	$(u^v)' = \left(\mathrm{e}^{v \cdot \ln(u)}\right)' = \mathrm{e}^{v \cdot \ln(u)} \cdot \left(v' \cdot \ln(u) + v \cdot (\ln(u))'\right) = u^v \cdot \left(v' \cdot \ln(u) + v \cdot \frac{u'}{u}\right)$

2. Derivace elementárních funkcí

Navíc je nezbytně nutné znát zpaměti derivace všech elementárních funkcí. Tj.

$f_1(x) = x^n$	mocnina n je číslo, neobsahuje proměnnou x	$f_1' = n \cdot x^{n-1}$
$f_2(x) = \sqrt[n]{x}$	odmocnina	$f_2' = \left(x^{\frac{1}{n}}\right)' = \frac{1}{n} \cdot x^{\frac{1}{n}-1} = \frac{1}{n} \cdot x^{\frac{1-n}{n}}$
$f_3(x) = \mathrm{e}^x$	exponenciála	$f_3' = \mathrm{e}^x$
$f_4(x) = a^x$, $a > 0$	obecná mocninná funkce	$f_4' = \left(\mathrm{e}^{x \cdot \ln(a)}\right)' = \ln(a) \cdot a^x$

$f_5(x) = \ln(x)$	přirozený logaritmus	$f_5' = \frac{1}{x}$
$f_6(x) = \log_a(x)$	obecný logaritmus	$f_6' = \left(\frac{\ln(x)}{\ln(a)}\right)' = \frac{1}{\ln(a)} \cdot (\ln(x))' = \frac{1}{x \cdot \ln(a)}$
$f_7(x) = \sin(x)$	sinus	$f_7' = \cos(x)$
$f_8(x) = \cos(x)$	kosinus	$f_8' = -\sin(x)$
$f_9(x) = \mathrm{tg}(x)$	tangens	$f_9' = \frac{1}{\cos^2(x)}$
$f_{10}(x) = \mathrm{cotg}(x)$	kotangens	$f_{10}' = \frac{-1}{\sin^2(x)}$
$f_{11}(x) = \arcsin(x)$	arkussinus	$f_{11}' = \frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$
$f_{12}(x) = \arccos(x)$	arkuskosinus	$f_{12}' = \frac{-1}{\sqrt{1-x^2}}$
$f_{13}(x) = \mathrm{arctg}(x)$	arkustangens	$f_{13}' = \frac{1}{1+x^2}$
$f_{14}(x) = \mathrm{arccotg}(x)$	arkuskotangens	$f_{14}' = \frac{-1}{1+x^2}$

3. Provedení derivace libovolné funkce

Potom se veškerá znalost využívá při derivování složitějších funkcí. Viz řešené příklady.